

بسمه تعالی
وزارت راه و ترابری
سازمان بنادر و دریانوردی

شماره: ۲۵۱۱
تاریخ: ۱۳۸۹ / ۲ / ۱۲
پست:

سازمان حفاظت محیط زیست
شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران
شرکت ملی نفتکش ایران
اداره کل امور دریایی
اداره کل ایمنی و حفاظت دریایی
اداره کل استانداردها، آموزش و گواهینامه‌های دریانوردی

موضوع: الحاق به پروتکل OPRC/HNS

با سلام و احترام،

به استحضار می‌رساند قانون الحاق به پروتکل آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی (معروف به پروتکل OPRC/HNS) در تاریخ ۱۳۸۹/۱/۲۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی و در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون یادشده در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۲ به وزارت راه و ترابری ابلاغ و در روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۹۹ مورخ ۱۳۸۹/۳/۴ به چاپ رسیده است. براین اساس، با ایفاد تصویر قانون یادشده، به آگاهی می‌رساند مراحل تودیع اسناد الحاق به پروتکل یادشده از طریق وزارت امور خارجه در دست پیگیری می‌باشد که در صورت تودیع اسناد، مراتب متعاقباً اعلام خواهد شد.

سیدعلی استیری
مدیرکل سازمانهای تخصصی و بین‌المللی

۸۹ / ۳ / ۱۱

رونوشت:

- اداره کل سازمانهای تخصصی و بین‌المللی.

(م-۲/۱۱)

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضایی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

تک شماره ۷۵۰ ریال تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها WWW.ROOZNAMEHRASMLIR

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱	وزارت راه و ترابری	۱۳۸۹/۱/۲۵	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل (تشریفات) آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی مصوب ۲۰۰۰ میلادی (برابر با ۱۳۷۹ هجری شمسی)

۱۳۸۹/۳/۲

شماره ۳۵۹۷۹

وزارت راه و ترابری

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل (تشریفات) آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی مصوب ۲۰۰۰ میلادی (برابر با ۱۳۷۹ هجری شمسی) که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۳۶۲/۸۴۸۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، به پیوست جهت اجراء ابلاغ می‌گردد.

رئیس‌جمهور - محمود احمدی‌نژاد

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل (تشریفات) آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی مصوب ۲۰۰۰ میلادی (برابر با ۱۳۷۹ هجری شمسی)

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به پروتکل (تشریفات) آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و

قوانین و مقررات عمومی

۱۳۸۹/۳/۱۹

شماره ۳۶۳/۸۴۸۳

جناب آقای دکتر محمود احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۴۲۸۵۷/۱۵۷۹۸۲ مورخ ۱۳۸۸/۸/۹ در اجراء اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل (تشریفات) آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی مصوب ۲۰۰۰ میلادی (برابر با ۱۳۷۹ هجری شمسی) که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۵ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

سمی مصوب ۲۰۰۰ میلادی (برابر با ۱۳۷۹ هجری شمسی) به شرح پیوست ملحق گردد و اسناد الحاق را نزد امین اسناد تودیع نماید.

تبصره ۱- وزارت راه و ترابری (سازمان بنادر و دریانوردی) مسؤول اجراء کنوانسیون می باشد و تغییر آن بر عهده دولت است.

تبصره ۲- دولت موظف است کلیه اصلاحیه های پروتکل (تشریفات) و بیوستهای آن، موضوع ماده (۱۲) را در مهلت مناسب، قبل از انقضاء مهلهای موردنظر در ماده مذکور طبق اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی حسب مورد اعلام نماید.

در صورتی که مجلس شورای اسلامی اصلاحیه ها را تصویب ننماید دولت موظف است مراتب را مبنی بر عدم پذیرش اصلاحیه ها، در ظرف مهلت مقرر در موافقتنامه به مراجع ذی ربط (موضوع ماده مذکور) اعلام و این اصلاحیه ها در این موارد برای دولت جمهوری اسلامی ایران لازم الاجراء نخواهد بود.

تبصره ۳- رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای هرگونه بازنگری یا اصلاح کنوانسیون در اجراء ماده (۱۶) آن، الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

پروتکل (تشریفات) آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی

مصوب ۲۰۰۰ میلادی (برابر با ۱۳۷۹ هجری شمسی)

مقدمه:

اعضاء این پروتکل (تشریفات)،

که اعضاء کنوانسیون بین المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی، مصوب ۳۰ نوامبر ۱۹۹۰ میلادی (برابر با ۱۰ آذر ۱۳۶۹ هجری شمسی) در لندن هستند، با در نظر گرفتن قطعنامه شماره ۱۰ مصوب فراهامی (کنفرانس) همکاری بین المللی در مورد آمادگی و مقابله در برابر آلودگی نفتی، مورخ ۱۹۹۰ میلادی (برابر با ۱۳۶۹ هجری شمسی) در مورد توسعه حیطه شمول کنوانسیون بین المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی، مصوب ۱۹۹۰ میلادی (برابر با ۱۳۶۹ هجری شمسی)، برای دربرگرفتن مواد سمی و خطرناک،

همچنین با در نظر گرفتن این که براساس قطعنامه شماره ۱۰ فراهامی (کنفرانس) همکاری بین المللی در مورد آمادگی و مقابله در برابر آلودگی نفتی، مصوب ۱۹۹۰ میلادی (برابر با ۱۳۶۹ هجری شمسی)، سازمان بین المللی دریانوردی کار خود را در همیاری با تمام سازمانهای بین المللی ذی نفع در همه جوانب آمادگی، مقابله و همکاری در برابر سوانح آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی افزایش داده است،

با در نظر گرفتن اصل «آلوده کننده، مسؤول پرداخت است» به عنوان یک اصل کلی حقوق بین الملل محیط زیست،

با آگاهی از تدوین راهبردی به منظور یکپارچه کردن رویکرد احتیاطی در خطمشی های سازمان بین المللی دریانوردی،

همچنین با آگاهی از این که در صورت سانحه آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی، اقدام مؤثر و سریع به منظور کاهش خسارتی که ممکن است از چنین سانحه های ناشی شود، ضروری است، به شرح زیر موافقت نموده اند:

ماده ۱- مقررات کلی

۱- اعضاء تعهد می نمایند که به طور انفرادی یا مشترک تمام اقدامات مناسب را طبق مفاد این پروتکل (تشریفات) و پیوست آن، برای آمادگی و مقابله با سانحه آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی انجام دهند.

۲- پیوست این پروتکل (تشریفات) جزء لاینفک پروتکل (تشریفات) را تشکیل می دهد و ارجاع به این پروتکل (تشریفات)، همزمان ارجاع به پیوست می باشد.

۳- این پروتکل (تشریفات) در مورد هیچ کشتی جنگی، کشتی تدارکاتی یا کشتی دیگر تحت مالکیت یا بهره برداری یک دولت که در زمان استفاده صرفاً در امور غیرتجاری دولت مورد استفاده قرار می گیرد، اعمال نمی گردد. با این حال هر عضو با تصویب اقدامات مناسبی که در بهره برداری یا قابلیت های بهره برداری چنین کشتی های تحت مالکیت یا بهره برداری آن، اختلال ایجاد نماید، اطمینان حاصل خواهند نمود که چنین کشتی هایی تا حد متعارف و عملی، به گونه ای سازگارانه با این پروتکل (تشریفات)، عمل کنند.

ماده ۲- تعاریف

از نظر این کنوانسیون:

۱- «سانحه آلودگی ناشی از مواد خطرناک و سمی» (که از این پس «سانحه آلودگی» نامیده می شود) یعنی هر اتفاق یا مجموعه ای از اتفاق ها با منشأ یکسان از جمله آتش سوزی یا انفجار که منجر به تخلیه، بیرون ریزی یا پخش مواد خطرناک و سمی شود یا بتواند منجر به آن شود یا موجب تهدیدی برای محیط زیست دریایی، یا خط ساحلی یا منافع مربوط به یک یا چند دولت شود یا بتواند بشود و مستلزم اقدام اضطراری یا مقابله فوری باشد.

۲- مواد خطرناک و سمی یعنی هر ماده ای غیر از نفت که اگر وارد محیط زیست دریایی شود، محتمل است که خطرانی را برای سلامت انسان ایجاد کند، به منابع زنده و حیات دریایی لطمه وارد آورد، به موارد استفاده از دریا صدمه وارد کند یا دیگر استفاده های مشروع از دریا را مختل نماید.

۳- «بنادر دریایی و امکانات جابه جایی مواد خطرناک و سمی» یعنی بنادر یا امکاناتی که چنین موادی در آنجا از کشتیها تخلیه یا بارگیری می شوند.

۴- «سازمان» یعنی سازمان بین المللی دریانوردی.

۵- «دبیرکل» یعنی دبیرکل سازمان.

۶- کنوانسیون آبی، آرسی یعنی کنوانسیون بین المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی، مصوب ۱۹۹۰ میلادی (برابر با ۱۳۶۹ هجری شمسی).

ماده ۳- طرح های اضطراری و گزارش دهی

۱- هر عضو باید کشتی هایی را که محق به برافراشتن پرچم آن هستند، ملزم نماید طرح اضطراری سانحه آلودگی را بر روی کشتی داشته باشد و باید فرماندهان کشتی ها یا سایر اشخاص مسؤول چنین کشتی هایی را ملزم نماید که از روشهای گزارش دهی تا حدی که الزامی شده اند، تبعیت کنند. الزامات طراحی و روشهای گزارش دهی هر دو باید با مفاد قابل اعمال کنوانسیونهای تدوین شده توسط سازمان که برای آن عضو لازم الاجراء شده اند، باشد. طرح های اضطراری سانحه آلودگی در کشتی برای واحدهای فراساحلی، از جمله تأسیسات شناور تولید، ذخیره و تخلیه و واحدهای شناور ذخیره باید به موجب مقررات ملی و یا نظامهای مدیریت زیست محیطی رسیدگی شوند و از شمول این ماده مستثنی هستند.

۲- هر عضو باید به نحوی که مقتضی می داند مقامها یا بهره برداران مسؤول بنادر دریایی و امکانات جابه جایی مواد خطرناک و سمی تحت صلاحیت خود را به داشتن طرح های اضطراری سانحه آلودگی یا ترتیبات مشابهی که برای مواد خطرناک و سمی و هماهنگ با نظام ملی ایجاد شده طبق ماده (۴) این قانون و تصویب شده طبق روشهای وضع شده توسط مقام ملی صالح باشد، ملزم نماید.

۳- هنگامی که مقامهای مجاز یک عضو از سانحه آلودگی اطلاع یابند، باید سایر دولتهایی را که محتمل است منافع آنها توسط سانحه مزبور تحت تأثیر قرار گیرد، آگاه نمایند.

ماده ۴- نظامهای منطقه ای و ملی آمادگی و مقابله

۱- هر عضو باید نظام ملی مقابله سریع و مؤثر با سوانح آلودگی را ایجاد نماید. این نظام حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

الف) تعیین موارد زیر:

(۱) مقام یا مقامهای صالح ملی با مسؤولیت آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی؛

(۲) مرکز یا مراکز ارتباطی عملیاتی ملی؛ و

(۳) مقامی که مجاز باشد از طرف آن دولت، درخواست کمک کند یا در مورد ارائه کمک درخواست شده تصمیم گیری نماید.

ب) طرح احتیاطی ملی آمادگی و مقابله شامل رابطه سازمانی نهادهای مختلف دخیل اعم از عمومی یا خصوصی، با در نظر گرفتن دستورالعملهای تدوین شده توسط سازمان.

۲- همچنین هر عضو در چهارچوب تواناییهای خود به طور انفرادی یا از طریق همکاری دو جانبه یا چند جانبه و در صورت اقتضاء با همکاری صنایع کشتیرانی، صنایع مربوط به مواد خطرناک و سمی، مقامهای بندری و سایر مؤسسات مربوط باید موارد زیر را ایجاد نماید:

الف) حداقل سطح تجهیزات از قبیل مستقر شده جهت مقابله با سوانح آلودگی، متناسب با خطر احتمالی و برنامه هایی برای استفاده از آن تجهیزات؛

ب) برنامه تمرینهایی برای سازمانهای مقابله با سانحه آلودگی و آموزش کارکنان مربوط؛

پ) طرح های تفصیلی و قابلیت های ارتباطی برای مقابله با سانحه آلودگی چنین قابلیت هایی باید به طور مداوم در دسترس باشد؛ و

ماده ۹- ارتباط با سایر کنوانسیونها و سایر موافقتنامهها

هیچ چیز در این پروتکل (تشریفات) نباید به عنوان تغییردهنده حقوق یا تعهدات هر عضو به موجب کنوانسیون یا موافقتنامه بین‌المللی دیگر تفسیر شود.

ماده ۱۰- ترتیبات نهادی

۱- اعضاء، سازمان را به شرط موافقت آن و در دسترس بودن منابع کافی جهت ادامه فعالیت، برای انجام وظایف و فعالیتهای زیر تعیین می‌نمایند:

(الف) خدمات اطلاعاتی:

۱- دریافت، مقایسه و انتشار اطلاعات تهیه شده توسط اعضاء و اطلاعات مربوط ارائه شده توسط منابع دیگر در صورت درخواست؛ و

۲- ارائه کمک جهت مشخص نمودن منابع تأمین مالی موقت هزینه‌ها؛

(ب) آموزش و کارآموزی:

۱- ترغیب کارآموزی در زمینه آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی؛

۲- ترغیب برگزاری همایش‌های بین‌المللی؛

(پ) خدمات فنی:

۱- تسهیل همکاری در زمینه تحقیق و توسعه؛

۲- ارائه طریق به دولتهایی که در صدد ایجاد قابلیت‌های مقابله ملی یا منطقه‌ای هستند؛ و

۳- تجهیز و تحلیل اطلاعات تهیه شده توسط اعضاء و اطلاعات مربوط تهیه شده توسط منابع دیگر و ارائه طریق یا اطلاعات به دولتها.

(ت) کمکهای فنی:

۱- تسهیل ارائه کمکهای فنی به دولتهایی که در صدد ایجاد قابلیت‌های مقابله ملی یا منطقه‌ای هستند؛ و

۲- تسهیل تأمین کمک و مشاوره فنی، بنا به درخواست دولتهایی که با سوانح عمده آلودگی مواجه شده‌اند.

۲- در اجراء فعالیتهای مشخص شده در این ماده، سازمان تلاش خواهد نمود تا توانمندی دولتها را به طور انفرادی یا از طریق ترتیبات منطقه‌ای جهت آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی، با استفاده از تجارب دولتها، موافقتنامه‌های منطقه‌ای و ترتیبات صنعتی و با امان نظر ویژه به نیازهای کشورهای در حال توسعه، تقویت نماید.

۳- مفاد این ماده باید طبق برنامه‌ای که توسط سازمان تهیه و تحت‌بازنگری قرار می‌گیرد، اعمال شود.

ماده ۱۱- ارزیابی پروتکل (تشریفات)

اعضاء باید در چهارچوب سازمان، اثر بخشی پروتکل (تشریفات) را در پرتو اهداف آن، به ویژه با توجه به اصول بنیادین همکاری و کمک، مورد ارزیابی قرار دهند.

ماده ۱۲- اصلاحات

۱- این پروتکل (تشریفات) طبق یکی از روشهای مشخص شده در بندهای زیر می‌تواند اصلاح گردد.

۲- اصلاح بعد از بررسی توسط سازمان:

(الف) هر اصلاحیه پیشنهادی پروتکل (تشریفات) توسط یک عضو باید به سازمان تسلیم و حداقل شش ماه قبل از بررسی آن، توسط دبیر کل بین تمام اعضاء سازمان و تمام اعضاء توزیع گردد.

(ب) هر اصلاحیه‌ای که به شکل فوق پیشنهاد و توزیع گردیده‌است باید جهت بررسی به کارگروه حفاظت از محیط زیست دریایی سازمان تسلیم گردد.

(پ) اعضاء پروتکل (تشریفات)، خواه عضو سازمان باشند یا نباشند، حق دارند که در جریان رسیدگی کارگروه حفاظت از محیط زیست دریایی شرکت نمایند.

(ت) اصلاحیه‌ها با اکثریت دو سوم صرفاً اعضاء پروتکل (تشریفات) حاضر و رأی‌دهنده به تصویب خواهد رسید.

(ث) اگر اصلاحیه‌ها طبق جزء (ت) فوق به تصویب برسد توسط دبیر کل به تمام اعضاء پروتکل (تشریفات) جهت پذیرش ارسال خواهد شد.

(ج) ۱- اصلاحیه یک ماده یا پیوست پروتکل (تشریفات) در تاریخی پذیرفته شده تلقی خواهد شد که در آن تاریخ دو سوم اعضاء به دبیر کل اعلام نموده باشند که آنها، اصلاحیه را پذیرفته‌اند.

۲- اصلاحیه یک الحاقیه در پایان دوره‌ای که در زمان تصویب آن، توسط کارگروه حفاظت از محیط زیست دریایی مطابق جزء (ت) فوق تعیین شده‌است، و این دوره کمتر از ده ماه نخواهد بود، پذیرفته شده تلقی خواهد شد. مگر این که در طول این دوره، مخالفت دست کم یک سوم اعضاء، به دبیر کل اعلام شده باشد.

(ت) سازو کار یا ترتیبی جهت هماهنگ کردن مقابله با سانحه آلودگی، در صورت اقتضا با قابلیت‌های بسیج منابع لازم.

۳- هر عضو باید اطمینان حاصل نماید که اطلاعات جاری به طور مستقیم یا از طریق سازمان یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط در رابطه با موارد زیر به سازمان ارائه شده‌است: (الف) موقعیت، داده‌های مخابراتی و در صورت عملی بودن، مناطق تحت مسؤلیت مقامها و مؤسسات موضوع جزء (الف) بند (۱)؛

(ب) اطلاعات مربوط به تجهیزات مقابله با آلودگی و نظر تخصصی در رشته‌های مربوط به مقابله با سانحه آلودگی و نجات دریایی که در صورت درخواست می‌تواند در اختیار سایر دولتها گذاشته شود؛ و

(پ) طرح احتیاطی ملی خود.

ماده ۵- همکاری بین‌المللی جهت مقابله با آلودگی

۱- اعضاء موافقت می‌نمایند که با توجه به تواناییها و در دسترس بودن منابع مربوط خود، بنا به درخواست هر عضوی که از سانحه آلودگی تحت تأثیر قرار گرفته یا احتمال دارد تحت تأثیر قرار گیرد با آن عضو همکاری کنند و خدمات مشورتی، تجهیزات و پشتیبانی فنی را به منظور مقابله با سانحه آلودگی، در صورتی که شدت سانحه مزبور اقتضا کند، ارائه نمایند. تأمین هزینه‌های چنین کمکی براساس مفاد مندرج در پیوست این پروتکل (تشریفات) انجام خواهد شد.

۲- عضوی که درخواست کمک نموده‌است می‌تواند از سازمان بخواهد که در مشخص نمودن منابع تأمین مالی موقت هزینه‌های مندرج در بند (۱) فوق، کمک نماید.

۳- هر عضو طبق موافقتنامه‌های قابل اعمال بین‌المللی باید اقدامات حقوقی یا اداری لازم را جهت تسهیل موارد زیر به عمل آورد:

(الف) ورود و خروج کشتیها، هواپیماها و سایر وسایل حمل و نقل مورد استفاده برای مقابله با سانحه آلودگی و بهره‌برداری از آنها در سرزمین خود یا حمل کارکنان، کالاها، مواد و تجهیزات لازم جهت مقابله با سانحه مزبور؛ و

(ب) نقل و انتقال سریع کارکنان، کالاها، مواد و تجهیزات موضوع جزء (الف) فوق به سرزمین خود، از طریق آن به خارج از آن.

ماده ۶- تحقیق و توسعه

۱- اعضاء موافقت می‌نمایند که به طور مستقیم یا در صورت اقتضا از طریق سازمان یا سازمانها یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط جهت ارتقاء و مبادله نتایج برنامه‌های تحقیق و توسعه مربوط به ارتقای آخرین پیشرفته‌ها در زمینه آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی، از جمله فناوریها و فنون بازرسی، بازدارندگی، بازیافت، متفرق‌سازی، پاکسازی و راههای دیگر کاهش یا تعدیل اثرات سوانح آلودگی و در جهت اعاده وضع سابق، همکاری نمایند.

۲- به این منظور، اعضاء تعهد می‌نمایند که به طور مستقیم یا در صورت اقتضا از طریق سازمان یا سازمانها یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط ارتباط لازم را بین مؤسسات تحقیقات اعضاء برقرار نمایند.

۳- اعضاء موافقت می‌نمایند که به طور مستقیم یا از طریق سازمان یا سازمانها یا ترتیبات منطقه‌ای مربوط، در صورت اقتضا جهت ترغیب برگزاری مرتب همایش‌های بین‌المللی در مورد موضوعات مربوط از جمله پیشرفته‌های فناوری در زمینه تجهیزات و فنون مقابله با سوانح آلودگی همکاری نمایند.

۴- اعضاء موافقت می‌نمایند که از طریق سازمان یا سایر سازمانهای بین‌المللی صالح، توسعه استانداردهای مربوط به فنون و تجهیزات سازگار مقابله با آلودگی مواد خطرناک و سمی را تشویق نمایند.

ماده ۷- همکاری فنی

۱- اعضاء تعهد می‌نمایند که به طور مستقیم یا از طریق سازمان و سایر نهادهای بین‌المللی در صورت اقتضا در رابطه با آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی، در موارد زیر به اعضاء که درخواست کمک فنی می‌نمایند، کمک کنند:

(الف) آموزش کارکنان؛

(ب) اطمینان از دسترس بودن فناوری، تجهیزات و تأسیسات مربوط؛

(پ) تسهیل سایر اقدامات و ترتیبات جهت آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی؛ و

(ت) انجام برنامه‌های مشترک تحقیق و توسعه؛

۲- اعضاء تعهد می‌نمایند که با رعایت قوانین، مقررات و سیاستهای ملی خود به طور فعال در زمینه انتقال فناوری در رابطه با آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی همکاری نمایند.

ماده ۸- ترغیب همکاریهای دو جانبه و چند جانبه در زمینه آمادگی و مقابله
اعضاء باید تلاش نمایند تا موافقتنامه‌های دو جانبه یا چند جانبه را برای آمادگی و مقابله با سوانح آلودگی منعقد نمایند. نسخه‌های موافقتنامه‌های مزبور باید به سازمان ارسال گردد تا آنها را بنا به درخواست اعضاء، در دسترس قرار دهد.

۲- هر تعداد از چنین اعلامیه‌هایی به طور کتبی به امین اسناد اعلام خواهد شد و باید به طور صریح در آن، واحد یا واحدهای سرزمینی که پروتکل (تشریفات) در مورد آنها اعمال می‌شود، ذکر گردد. در صورت تغییر، اعلامیه باید به طور صریح واحد یا واحدهای سرزمینی که اعمال پروتکل (تشریفات) در مورد آنها بعداً تعمیم خواهد یافت و تاریخی که در آن تاریخ، این تعمیم نافذ می‌شود، ذکر گردد.

ماده ۱۵- لازم‌الاجراء شدن

۱- این پروتکل (تشریفات) دوازده ماه پس از تاریخی که در آن تاریخ، حداقل پانزده دولت، آن را بدون شرط تنفیذ، پذیرش یا تصویب، امضاء کرده باشند یا اسناد لازم جهت تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق را طبق ماده (۱۳) این قانون سپرده باشند، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۲- برای دولت‌هایی که سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این پروتکل (تشریفات) را بعد از انجام الزامات لازم‌الاجراء شدن آن ولی قبل از تاریخ لازم‌الاجراء شدن سپرده باشند، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق در تاریخ لازم‌الاجراء شدن این پروتکل (تشریفات) یا سه ماه بعد از تاریخ سپردن سند، هر کدام که دیرتر باشد، نافذ خواهد شد.

۳- برای دولت‌هایی که پس از تاریخی که در آن تاریخ، پروتکل (تشریفات) لازم‌الاجراء شده است، سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق را سپرده‌اند، این پروتکل (تشریفات) سه ماه بعد از تاریخ سپردن سند نافذ خواهد شد.

۴- بعد از تاریخی که در آن تاریخ، اصلاحیه این پروتکل (تشریفات) به موجب ماده (۱۲) پذیرفته شده تلقی گردیده است، هر سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق سپرده شده، در مورد این پروتکل (تشریفات) به نحو اصلاح شده، اعمال خواهد شد.

ماده ۱۶- فسخ

۱- هر عضو می‌تواند عضویت خود را در این پروتکل (تشریفات) در هر زمانی بعد از انقضاء پنج سال از تاریخی که در آن تاریخ، این پروتکل (تشریفات) برای آن عضو لازم‌الاجراء می‌شود، فسخ نماید.

۲- فسخ عضویت با اعلام کتبی به دبیر کل صورت خواهد گرفت.

۳- فسخ عضویت دوازده ماه بعد از دریافت اطلاعیه فسخ عضویت توسط دبیر کل یا بعد از گذشت مدت طولانی‌تری که ممکن است در اطلاعیه مشخص شود، نافذ خواهد شد.

۴- عضوی که عضویت خود را در کنوانسیون آبی، آرسی فسخ می‌کند، خود به خود عضویت در پروتکل (تشریفات) را نیز فسخ می‌نماید.

ماده ۱۷- امین اسناد

۱- این پروتکل (تشریفات) نزد دبیر کل سپرده خواهد شد.

۲- دبیر کل باید:

الف) تمام دولتهایی را که این پروتکل (تشریفات) را امضاء نموده‌اند یا به آن ملحق شده‌اند از موارد زیر آگاه نماید:

- (۱) هر امضاء جدید یا سپردن سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به همراه تاریخ آن؛
- (۲) هر اعلامیه صادره موضوع ماده (۱۴) این پروتکل (تشریفات)؛
- (۳) تاریخ لازم‌الاجراء شدن این پروتکل (تشریفات)؛ و
- (۴) سپردن هر سند فسخ عضویت در این پروتکل (تشریفات) همراه با تاریخی که دریافت شده و تاریخی که فسخ عضویت نافذ می‌شود.

ب) نسخه‌های برابر اصل مصدق این پروتکل (تشریفات) را به دولت‌های تمام کشورهایی که این پروتکل (تشریفات) را امضاء نموده یا به آن ملحق شده‌اند ارسال نماید.

۳- به محض لازم‌الاجراء شدن این پروتکل (تشریفات)، نسخه اصلی مصدق آن، توسط امین اسناد برای ثبت و انتشار طبق ماده (۱۰۲) منشور ملل متحد، به دبیر کل سازمان ملل متحد ارسال خواهد شد.

ماده ۱۸- زبانها

این پروتکل (تشریفات) در یک نسخه اصلی به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تنظیم شده است و هر یک از متون دارای اعتبار یکسان است.

در تأیید مراتب فوق، امضاءکنندگان زیر که از طرف دولتهای متبوع خود برای این منظور اختیار دارند، این پروتکل (تشریفات) را امضاء نموده‌اند.

این پروتکل (تشریفات) در لندن به تاریخ پانزدهم مارس سال ۲۰۰۰ میلادی (برابر با بیست و پنجم اسفند ۱۳۷۹ هجری شمسی) تصویب شد.

ج) ۱- اصلاحیه یک ماده یا پیوست پروتکل (تشریفات) که طبق ردیف (۱) جزء (ج) فوق پذیرفته شده باشد، شش ماه پس از تاریخی که در آن تاریخ پذیرفته شده تلقی گردیده، برای اعضای که به دبیر کل اعلام کرده‌اند که آنها اصلاحیه را پذیرفته‌اند، لازم‌الاجراء خواهد گردید.

۲- اصلاحیه یک الحاقیه که طبق ردیف (۲) جزء (ج) فوق پذیرفته شده است، شش ماه بعد از تاریخی که در آن تاریخ، پذیرفته شده تلقی گردیده، برای تمام اعضای لازم‌الاجراء خواهد گردید به استثناء آنهایی که پیش از این تاریخ، با آن مخالفت نموده باشند، یک عضو در هر زمان می‌تواند از مخالفت اعلام شده قبلی خود با تسلیم یادداشتی دال بر این موضوع به دبیر کل، صرف‌نظر نماید.

۳- اصلاح توسط یک فراهمایی (کنفرانس):

الف) بنا به درخواست یک عضو که مورد تأیید حداقل یک سوم اعضا قرار بگیرد، دبیر کل، فراهمایی (کنفرانس) اعضای پروتکل (تشریفات) را جهت بررسی اصلاحات پروتکل (تشریفات) برگزار خواهد کرد.

ب) اصلاحیه‌ای که در فراهمایی مزبور توسط اکثریت دو سوم اعضا حاضر و رأی‌دهنده تصویب شود، توسط دبیر کل به تمام اعضا جهت پذیرش آنها، ارسال خواهد شد.

پ) جز در صورتی که فراهمایی تصمیم دیگری اتخاذ نماید، اصلاحیه، پذیرفته شده تلقی و طبق تشریفات مشخص شده در جزءهای (ج) و (چ) بند (۲) این ماده لازم‌الاجراء خواهد شد.

۴- تصویب و لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌ای که منجر به اضافه نمودن پیوست یا الحاقیه می‌شود تابع روشی است که در مورد اصلاحیه پیوست اعمال می‌شود.

۵- با هر عضوی که:

الف) اصلاحیه یک ماده یا پیوست به موجب ردیف (۱) جزء (ج) بند (۲) این ماده را نپذیرفته باشد؛ یا

ب) اصلاحیه‌ای را که منجر به اضافه نمودن پیوست یا الحاقیه به موجب بند (۴) این ماده می‌شود، نپذیرفته باشد؛ یا

پ) مخالفت با اصلاحیه یک الحاقیه به موجب ردیف (۲) جزء (ج) بند (۲) این ماده را ارسال داشته باشد؛

تنها به منظور اعمال اصلاحیه مزبور، به عنوان غیرعضو رفتار می‌شود. چنین رفتاری با تسلیم اطلاعیه پذیرش به موجب ردیف (۲) جزء (ج) بند (۲) این ماده یا صرف‌نظر کردن از مخالفت به موجب ردیف (۲) جزء (چ) بند (۲) این ماده خاتمه خواهد یافت.

۶- دبیر کل تمام اعضا را از هر اصلاحیه‌ای که به موجب این ماده لازم‌الاجراء می‌شود، به همراه تاریخی که در آن تاریخ، اصلاحیه لازم‌الاجراء می‌شود، آگاه خواهد کرد.

۷- هر اطلاعیه پذیرش، مخالفت یا صرف‌نظر کردن از مخالفت در خصوص یک اصلاحیه به موجب این ماده، باید به طور کتبی به دبیر کل ارسال شود و او اعضا را از اطلاعیه مزبور و تاریخ وصول آن، آگاه خواهد کرد.

۸- الحاقیه پروتکل (تشریفات) فقط حاوی مقرراتی خواهد بود که ماهیت فنی دارند.

ماده ۱۳- امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱- این پروتکل (تشریفات) جهت امضاء در مقر سازمان از تاریخ ۱۵ مارس ۲۰۰۰ تا ۱۴ مارس ۲۰۰۱ میلادی (برابر با ۱۳۷۹/۱۲/۲۵ تا ۱۳۸۰/۱۲/۲۴ هجری شمسی) مفتوح می‌باشد و بعد از آن جهت الحاق مفتوح می‌ماند. هر دولت عضو کنوانسیون آبی، آرسی می‌تواند به یکی از روشهای زیر عضو این پروتکل (تشریفات) گردد:

الف) امضاء بدون حق شرط تنفیذ، پذیرش یا تصویب؛ یا
ب) امضاء مشروط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب که متعاقب آن تنفیذ، پذیرش یا تصویب صورت گیرد؛ یا
پ) الحاق.

۲- تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به وسیله سپردن سندی به همین منظور نزد دبیر کل، صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۴- دولتهایی با بیش از یک نظام حقوقی

۱- اگر یک دولت عضو کنوانسیون آبی، آرسی دارای دو یا چند واحد سرزمینی باشد که در آنها نظامهای مختلف حقوقی در رابطه با موضوعات مورد حکم در این پروتکل (تشریفات)، قابل اعمال است، می‌تواند در زمان امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق اعلام کند که این پروتکل (تشریفات) به تمام واحدهای سرزمینی آن یا فقط به یک واحد یا چند از آنها که کنوانسیون آبی، آرسی در مورد آنها اعمال شده است، تعمیم خواهد یافت و می‌تواند در هر زمانی این اعلامیه را با تسلیم اعلامیه دیگری تغییر دهد.

پیوست

بازپرداخت هزینه‌های کمک

۱- الف) چنانچه موافقتنامه‌ای در مورد ترتیبات مالی حاکم بر اقدامات اعضا در برخورد با سوانح آلودگی، قبل از سانحه آلودگی به صورت دو جانبه یا چند جانبه منعقد نشده باشد، اعضا هزینه‌های اقدامات مربوط خود را در برخورد با آلودگی طبق ردیف‌های (۱) یا (۲) زیر به عهده خواهند گرفت.

(۱) اگر اقدام توسط یک عضو بنا به درخواست صریح عضو دیگر صورت گرفته باشد، عضو درخواست‌کننده، هزینه اقدام عضو کمک‌کننده را پرداخت خواهد کرد. عضو درخواست‌کننده می‌تواند درخواست خود را در هر زمانی لغو کند، اما در این صورت، هزینه‌هایی را که عضو کمک‌کننده قبلاً متحمل شده یا تعهد نموده است، به عهده خواهد گرفت.

(۲) اگر اقدام بنا به ابتکار یک عضو صورت گرفته باشد، عضو مزبور هزینه‌های اقدام خود را به عهده خواهد گرفت.

ب) اصول ذکر شده در جزء الف) جز در صورتی که اعضا مربوط، در هر مورد خاص به گونه دیگری موافقت کرده باشند، اعمال خواهد شد.

۲- هزینه‌های اقدام صورت گرفته توسط یک عضو بنا به درخواست عضو دیگر، جز در صورتی که به گونه دیگری موافقت نشده باشد طبق قانون و رویه جاری عضو کمک‌کننده در رابطه با بازپرداخت این‌گونه هزینه‌ها، به صورت عادلانه محاسبه خواهد شد.

۳- عضو درخواست‌کننده کمک و عضو کمک‌کننده، در صورت اقتضاء، جهت انجام هر عملی برای پاسخگویی به ادعایی غرامت، همکاری خواهند کرد. بدین منظور، آنها توجه کافی را به نظام‌های حقوقی موجود معطوف خواهند داشت. هرگاه اقدامی که بدین صورت انجام گرفته است اجازه جبران کامل هزینه‌های محتمل شده در عملیات کمک‌رسانی را ندهد، عضو درخواست‌کننده کمک می‌تواند از عضو کمک‌کننده بخواهد که از بازپرداخت هزینه‌هایی که مبلغ جبران شده را افزایش می‌دهد صرف‌نظر کند یا هزینه‌هایی را که طبق بند (۲) محاسبه شده‌اند، کاهش دهد. عضو مزبور همچنین می‌تواند درخواست تأخیر در بازپرداخت چنین هزینه‌هایی را بنماید. در بررسی چنین درخواستی، اعضا کمک‌کننده باید توجه کافی را به نیازهای کشورهای در حال توسعه معطوف دارند.

۴- مفاد این پروتکل (تشریفات) به هیچ نحو به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که به حقوق اعضا، جهت دریافت هزینه‌های اقداماتی که به موجب سایر مقررات و قواعد حاکم حقوق داخلی و بین‌المللی برای مقابله با آلودگی یا تهدید آلودگی، متحمل می‌شوند، از اشخاص ثالث، لطمه‌ای وارد آورد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن پروتکل (تشریفات)، شامل مقدمه و هجده ماده و یک پیوست در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی